

terque, ut rei magnitudo postulabat, aggressi sumus, ac plurimas ex prædicto libro, juxta super recensitas respective editiones, fideliter extractas, et cum Gallico, tum Latino idiomate expressas propositiones a compluribus in sacra theologia magistris, primo quidem coram duobus ex venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus accurate discuti: deinde vero coram Nobis, adhibito etiam aliorum plurium cardinalium consilio, quam maxima diligentia ac maturitate singularum insuper propositionum cum ipsomet libri textu exactissime facta collatione, pluries iteratis congregationibus expendi, et examinari mandavimus. Hujusmodi autem propositiones sunt, quæ sequuntur videlicet:

1. Quid aliud remanet animæ, quæ Deum, atque ipsius gratiam amisit, nisi peccatum et peccati consecutiones, superba paupertas et segnis indigentia, hoc est generalis impotentia ad laborem, et orationem, et ad omne opus bonum?

2. Jesu Christi gratia, principium efficax boni cujuscunque generis, necessaria est ad omne opus bonum; absque illa, non solum nihil fit, sed nec fieri potest.

3. In vanum, Domine, præcipis, si tu ipse non das, quod præcipis.

4. Ita Domine: Omniaabilia sunt ei, cui omniaabilia facis, eadem operando in illo.

5. Quando Deus non emollit cor per interiorum unctioem gratiæ suæ, exhortationes et gratiæ exteriores non inserviunt, nisi ad illud magis obdurandum.

6. Discrimen inter fœdus Judaicum et Christianum est, quod in illo Deus exigit fugam peccati et implementum legis a peccatore, relinquendo illum in sua impotentia; in isto vero Deus peccatori dat, quod jubet, illum sua gratia purificando.

7. Quæ utilitas pro homine in veteri tœdere, in quo Deus illum reliquit ejus propriæ infirmitati, imponendo ipsi suam legem? Quæ vero felicitas non est, admitti ad fœdus, in quo Deus nobis donat, quod petit a nobis?

8. Nos non pertinemus ad novum fœdus, nisi in quantum participes sumus ipsius novæ gratiæ, quæ operatur in nobis id, quod Deus nobis præcipit.

9. Gratia Christi est gratia suprema, sine qua confiteri Christum non possumus, et cum qua nunquam illum abnegamus.

10. Gratia est operatio manus omnipotentis Dei, quam nihil impedire potest, aut retardare.

11. Gratia non est aliud, quam voluntas omnipotentis Dei jubentis et facientis quod jubet.

12. Quando Deus vult salvare animam, quocunque tempore, quocunque loco effectus indubitabilis sequitur voluntatem Dei.

13. Quando Deus vult animam salvam facere, et eam tangit interiori gratiæ suæ manu, nulla voluntas humana ei resistit.

14. Quantumcunque remotus a salute sit peccator obstinatus, quando Jesus se ei

videndum exhibet lumine salutari suæ gratiæ, oportet, ut se dedat, accurrat, sese humiliet et adoret Salvatorem suum.

15. Quando Deus mandatum suum et suam æternam locutionem comitatur unctioem sui Spiritus, et interiori vi gratiæ suæ, operatur illa in corde obedientiam, quam petit.

16. Nullæ sunt illecebræ, quæ non cedant illecebris gratiæ, quia nihil resistit Omnipotenti.

17. Gratia est vox illa Patris, quæ homines interiori docet, ac eos venire facit ad Jesum Christum; quicunque ad eum non venit, postquam audivit vocem exteriori Filii, nullatenus est doctus a Patre.

18. Semen verbi, quod manus Dei irrigat, semper affert fructum suum.

19. Dei gratia nihil aliud est quam ejus omnipotens voluntas: hæc est idea, quam Deus ipse nobis tradit in omnibus suis Scripturis.

20. Vera gratiæ idea est, quod Deus vult sibi a nobis obediri, et obediri; imperat, et omnia fiunt, loquitur tanquam Dominus, et omnia sibi submissa sunt.

21. Gratia Jesu Christi est gratia fortis, potens, suprema, invincibilis, utpote est operatio voluntatis Omnipotentis, sequela et imitatio operationis Dei incarnatis et resuscitantis Filium suum.

22. Concordia omnipotentis operationis Dei in corde hominis, cum libero ipsius voluntatis consensu demonstratur illico nobis in Incarnatione, veluti in fonte atque archetipo omnium aliarum operationum misericordiæ et gratiæ, quæ omnes ita gratiæ, atque ita dependentes a Deo sunt, sicut ipsa originalis operatio.

23. Deus ipse nobis ideam tradidit omnipotentis operationis suæ gratiæ, eam significans per illam, quæ creaturas a nihilo producit, et mortuis reddit vitam.

24. Justa idea, quam centurio habet de omnipotentia Dei et Jesu Christi in sanandis corporibus solo motu suæ voluntatis, est imago ideæ, quæ haberi debet de omnipotentia suæ gratiæ in sanandis animabus a cupiditate.

25. Deus illuminat animam, et eam sanat æque ac corpus sola sua voluntate; jubet, et ipsi obtemperatur.

26. Nullæ dantur gratiæ nisi per fidem.

27. Fides est prima gratia et fons omnium aliarum.

28. Prima gratia, quam Deus concedit peccatori, est peccatorum remissio.

29. Extra Ecclesiam nulla conceditur gratia.

30. Omnes, quos Deus vult salvare per Christum, salvantur infallibiliter.

31. Desideria Christi semper habent suum effectum, pacem intimo cordium infert, quando eis illam optat.

32. Jesus Christus se morti tradidit ad liberandum pro semper suo sanguine primogenitos, id est, electos de manu angeli exterminatoris.

33. Proh I quantum oportet bonis terre-

nis, et sibimetipsi renuntiasset, ad hoc, ut quis fiduciam habeat sibi, et ita dicam, appropriandi Christum Jesum, ejus amorem, mortem et mysteria, ut fecit S. Paulus dicens: *Qui dilexit me, et tradidit semetipsum pro me* (Gal. II, 20).

34. Gratia Adami non producebat, nisi merita humana.

35. Gratia Adami est sequela creationis, et erat debita naturæ sanæ et integræ.

36. Differentia essentialis inter gratiam Adami, et status innocentiam, ac gratiam Christianam est, quod primam unusquisque in propria persona recepisset; ista vero non recipitur, nisi in persona Jesu Christi resuscitati, cui nos uniti sumus.

37. Gratia Adami, sanctificando illum in semetipso erat illi proportionata; gratia Christiana nos sanctificando, in Jesu Christo est omnipotens, et digna Filio Dei.

38. Peccator non est liber, nisi ad malum sine gratia liberatoris.

39. Voluntas, quam gratia non prævenit, nihil habet luminis, nisi ad aberrandum; ardoris, nisi ad se præcipitandum; virium, nisi ad se vulnerandum; est capax omnis mali et incapax ad omne bonum.

40. Sine gratia nihil amare possumus, nisi ad nostram condemnationem.

41. Omnis cognitio Dei, etiam naturalis, etiam in philosophis, ethnicis, non potest venire nisi a Deo et sine gratia non producit nisi præsumptionem, vanitatem et oppositionem ad ipsum Deum loco affectuum adorationis, gratitudinis et amoris.

42. Sola gratia Christi reddit hominem aptum ad sacrificium fidei; sine hoc nihil nisi impuritas, nihil nisi indignitas.

43. Primus effectus gratiæ baptismalis est facere, ut moriamur peccato, adeo ut spiritus, cor, sensus non habeant plus vitæ pro peccato, quam homo mortuus habeat pro rebus mundi.

44. Non sunt nisi duo amores, unde volitiones et actiones omnes nostræ nascuntur; amor Dei, qui omnia agit propter Deum, quemque Deus remuneratur; et amor, quo nos ipsos, ac mundum diligimus, qui quod ad Deum referendum est, non refert, et propter hoc ipsum fit malus.

45. Amore Dei in corde peccatorum non amplius regnante, necesse est ut in eo carnalis regnet cupiditas, omnesque actiones ejus corruptat.

46. Cupiditas aut charitas usum sensuum bonum vel malum faciunt.

47. Obedientia legis profluere debet ex fonte; et hic fons est charitas: quando Dei amor est illius principium interiori, et Dei gloria ejus finis, tunc purum est, quod apparet exteriori; alioquin non est, nisi hypocrisis aut falsa justitia.

48. Quid aliud esse possumus, nisi tenebræ, nisi aberratio et nisi peccatum, sine fidei lumine, sine Christo et sine charitate?

49. Ut nullum peccatum est sine amore nostri, ita nullum est opus bonum sine amore Dei.

50. Frustra clamamus ad Deum, Pater mi, si spiritus charitatis non est ille qui clamat.

51. Fides justificat, quando operatur, sed ipsa non operatur nisi per charitatem.

52. Omnia alia salutis media continentur in fide tanquam in suo germine et semine, sed hæc fides non est absque amore et fiducia.

53. Sola charitas Christiano modo fecit (actiones Christianas) per relationem ad Deum et Jesum Christum.

54. Sola charitas est, quæ Deo loquitur; eam solam Deus audit.

55. Deus non coronat, nisi charitatem, qui currit ex alio impulsu et ex alio motivo, in vanum currit.

56. Deus non remunerat, nisi charitatem, quoniam charitas sola Deum honorat.

57. Totum deest peccatori, quando ei deest spes, et non est spes in Deo, ubi non est amor Dei.

58. Nec Deus est, nec religio, ubi non est charitas.

59. Oratio impiorum est novum peccatum, et quod Deus illis concedit, est novum in eos iudicium.

60. Si solus supplicii timor animat penitentiam, quo hæc magis violenta, eo magis ducit ad desperationem.

61. Timor non nisi manum cohibet, cor autem tandiu peccato addicitur, quandiu ab amore justitiæ non ducitur.

62. Qui a malo non abstinere, nisi timore pœnæ, illud committit in corde suo, et jam est reus coram Deo.

63. Baptizatus adhuc est sub lege, sicut Judæus, si legem non adimpleat aut adimpleat ex solo timore.

64. Sub maledicto legis nunquam fit bonum, quia peccatur sive faciendo malum, sive illud non nisi ob timorem evitando.

65. Moyses, prophetæ, sacerdotes et doctores legis mortui sunt absque eo quod ullum Deo dederint filium; cum non effecerint nisi mancipia per timorem.

66. Qui vult Deo appropinquare, nec debet ad ipsum venire cum brutalibus passionibus, neque adduci per instinctum naturalem, aut per timorem, sicuti bestiarum, sed per fidem et per amorem sicuti filii.

67. Timor servilis non sibi representat Deum, nisi ut Dominum durum, imperiosum, injustum, intractabilem.

68. Dei bonitas abbreviavit viam salutis claudendo totum in fide et precibus.

69. Fides usus, augmentum et præmium fidei totum est donum ouræ liberalitatis Dei.

70. Nunquam Deus affligit innocentes et afflictiones semper serviunt, vel ad puniendum peccatum, vel ad purificandos peccatores.

71. Homo ob sui conservationem potest se dispensare ab ea lege, quam Deus condidit propter ejus utilitatem.

72. Nota Ecclesiæ Christianæ est, quod sit catholica, comprehendens et omnes an-

gelos cœli et omnes electos, et justos terræ et omnium sæculorum.

73. Quid est Ecclesia, nisi cœtus filiorum Dei manentium in ejus sinu, adoptatorum in Christum, subsistentium in ejus persona, redemptorum ejus sanguine, viventium ejus spiritu, agentium per ejus gratiam, et expectantium gratiam futuri sæculi.

74. Ecclesia, sive integer Christus, incarnatum Verbum habet ut caput, omnes vero sanctos ut membra.

75. Ecclesia est unus solus homo compositus ex pluribus membris, quorum Christus est caput, vita, subsistentia et persona: unus solus Christus compositus ex pluribus sanctis, quorum est sanctificator.

76. Nihil spatiosius Ecclesia Dei, quia omnes electi et justi omnium sæculorum illam componunt.

77. Qui non ducit vitam dignam Filio Dei et membro Christi, cessat interius habere Deum pro Patre et Christum pro capite.

78. Separatur quis a populo electo, cujus figura fuit populus Judaicus, et caput est Jesus Christus tam non vivendo secundum Evangelium, quam non credendo Evangelio.

79. Utile et necessarium est omni tempore, omni loco et omni personarum generi studere et cognoscere spiritum, pietatem et mysteria sacræ Scripturæ.

80. Lectio sacræ Scripturæ est pro omnibus.

81. Obscuritas sancta verbi Dei non est laicis ratio dispensandi se ipsos ab ejus lectione.

82. Dies Dominicus a Christianis debet sanctificari lectionibus pietatis, et super omnia sanctarum Scripturarum; damnosum est velle Christianum ab hac lectione retrahere.

83. Est illusio sibi persuadere, quod notitia mysteriorum religionis non debeat communicari feminis lectione sacrarum librorum; non ex feminarum simplicitate, sed ex superba virorum scientia ortus est Scripturarum abusus, et natæ sunt hæereses.

84. Abripere a Christianorum manibus Novum Testamentum seu eis illud clausum tenere auferendo eis modum illud intelligendi, est illis Christi os obturare.

85. Interdicere Christianis lectionem sacræ Scripturæ, præsertim Evangelii, est interdicere usum luminis illis lucis, et facere ut patiantur speciem quamdam excommunicationis.

86. Eripere simplici populo hoc solatium jungendi vocem suam voci totius Ecclesiæ, est usus contrarius praxi Apostolicæ et intentioni Dei.

87. Modus plenus sapientia, lumine et charitate est dare animabus tempus portandi cum humilitate, et sentiendi statum peccati, petendi spiritum pœnitentiæ, et contritionis, et incipiendi ad minus satisfacere justitiæ Dei, antequam reconcilietur.

88. Ignoramus quid sit peccatum e vera

pœnitentia, quando volumus statim restitui possessioni honorum illorum, quibus nos peccatum spoliavit, et detrectamus separationis istius ferre confusionem.

89. Quartusdecimus gradus conversionis peccatoris est, quod, cum sit jam reconciliatus, habet jus assistendi sacrificio Ecclesiæ.

90. Ecclesia auctoritatem excommunicandi habet, ut eam exerceat per primos pastores de consensu, saltem præsumpto, totius corporis.

91. Excommunicationis injustæ metus nunquam debet nos impedire ab implendo debito nostro. Nunquam eximus ab Ecclesia, etiam quando hominum nequitia videmur ab ea expulsi, quando Deo, Jesu Christo, atque ipsi Ecclesiæ par charitatem affixi sumus.

92. Pati potius in pace excommunicationem, et anathema injustum, quam prodere veritatem, est imitari sanctum Paulum: tantum abest, ut sit erigere se contra auctoritatem aut scindere unitatem.

93. Jesus quandoque sanat vulnera, quæ præceps primorum pastorum festinatio infligit sine ipsius mandato; Jesus restituit, quod ipsi inconsiderato zelo rescindunt.

94. Nihil pejorem de Ecclesia opinionem ingerit ejus inimicis, quam videre illic dominatum exerceri supra fidem fidelium, et foveri divisiones propter res, quæ nec fidem lædunt, nec mores.

95. Veritates eo devenerunt, ut sint lingua peregrina quasi plerisque Christianis; modus eas prædicandi est veluti idioma incognitum, adeo remotus est a simplicitate apostolorum, et supra communem captum fidelium; neque satis advertitur, quod hic defectus sit unum ex signis maxime sensibilibus senectutis Ecclesiæ, et iræ Dei in filios suos.

96. Deus permittit, ut omnes potestates sint contrariæ prædicatoribus veritatis, ut ejus victoria attribui non possit, nisi divinæ gratiæ.

97. Nimis sæpe contingit, membra illa, quæ magis sancte ac magis stricte unita Ecclesiæ sunt, respici atque tractari tanquam indigna, ut sint in Ecclesia, vel tanquam ab ea separata; sed *justus vivit ex fide* (Rom. 1, 17), et non ex opinione hominum.

98. Status persecutionis et pœnarum, quas quis tolerat, tanquam hæreticus, flagitiosus et impius, ultima plerumque probatio est, et maxime meritoria, utpote quæ facit hominem conformem Jesu Christo.

99. Pervicacia, præventio, obstinatio in nolendo aut aliquid examinare, aut agnoscere se fuisse deceptum, mutant quotidie quoad multos in odorem mortis id, quod Deus in sua Ecclesia posuit, ut in ea esset odor vitæ, v. g. bonos libros, instructiones, sancta exempla, etc.

100. Tempus deplorabile, quo creditur honorari Deus, persequendo veritatem, ejusque discipulos, tempus hoc advenit. . . haberi, et tractari a religionis ministris, tanquam impium, et indignum omni com-

mercio cum Deo, tanquam membrum putridum, capax corrumpendi omnia in societate sanctorum, est hominibus piis morte corporis mors terribilior; frustra quis sibi blanditur de suarum intentionum puritate et zelo quodam religionis, persequendo flamma, ferroque viros probos, si propria passione est excæcatus, aut abreptus aliena, propterea quod nihil vult examinare; frequenter credimus sacrificare Deo impium, et sacrificamus diabolo Dei servum.

101. Nihil spiritui Dei et doctrinæ Jesu Christi magis opponitur, quam communia facere juramenta in Ecclesia, quia hoc est multiplicare occasiones pejerandi, laqueos tendere infirmis et idiotis, et efficere, ut nomen et veritas Dei aliquando deserviant consilio impiorum.

Auditis itaque tum voce, tum scripto Nobis exhibitis præfatorum cardinalium, aliorumque theologorum suffragiis, divinique in primis luminis, privatis ad eum finem, publicisque etiam indictis precibus, implorato præsidio, omnes et singulas propositiones præinsertas, tanquam falsas, et captiosas, male sonantes, piarum aurium offensivas, scandalosas, perniciosas, temerarias, Ecclesiæ et ejus praxi injurias, neque in Ecclesiam solum, sed etiam in potestates sæculi contumeliosas, seditiosas, impias, blasphemias, suspectas de hæresi, ac hæresim ipsam sapientes, nec non hæreticis et hæresibus, ac etiam schismatici faventes, erroneas, hæresi proximas, pluries damnatas, ac demum etiam hæreticas, variasque hæereses, et potissimum illas, quæ in famosis Jansenii propositionibus, et quidem in eo sensu, in quo hæc damnatæ fuerunt, acceptis continentur, manifeste innovantes, respective, hæc nostra perpetuo valitura constitutione, declaramus, damnamus et reprobamus.

Mandantes omnibus utriusque sexus Christifidelibus, ne de dictis propositionibus sentire, docere, prædicare aliter præsumant, quam in hac eadem nostra constitutione continetur, ita ut quicumque illas, vel illarum aliquam conjunctim, vel divisim docuerit, defenderit, ediderit, aut de iis etiam disputative publice, aut privatim tractaverit, nisi forsitan impugnando, ecclesiasticis censuris aliisque contra similia perpetrantes a jure statutis pœnis, ipso facto, absque alia declaratione subiaceat.

Cæterum per expressam præfatarum propositionum reprobationem, alia in eodem libro contenta nullatenus approbare intendimus, cum præsertim in decursu examinis complures alias in eo deprehenderimus propositiones illis, quæ, ut supra, damnatæ fuerunt, consimiles et affines, iisdemque erroribus imbutas, nec sane paucas sub imaginario quodam, veluti grassantis hodie persecutionis obtentu, inobedientiam et pervicaciam nutriendas, easque falso Christianæ patientiæ nomine prædicantes, quas propterea singulatim recensere, et nimis longum esse duximus, et minime necessarium: ac demum quod in-

tolerabilius est, sacrum ipsum Novi Testamenti textum damnabiliter vitiatum compererimus, et alteri dudum reprobatæ versioni Gallicæ Montensi in multis conformem; a Vulgata vero editione, quæ tot sæculorum usu in Ecclesia probata est, atque ab orthodoxis omnibus pro authentica haberi debet, multipliciter discrepantem et aberrantem, pluriesque in alienos, exoticos, et ac sæpe noxios sensus non sine maxima perversitate detortum.

Eundem propterea librum, utpote per dulces sermones et benedictiones, ut Apostolus loquitur, hoc est, sub falsa piæ institutionis imagine, seducendis innocentium cordibus longe accommodatum, sive præmissis, sive alio quovis titulo inscriptum, ubicunque et quocunque alio idiomate, seu quavis editione, aut versione hactenus impressum, aut in posterum (quod absit!) imprimendum, auctoritate Apostolica tenore præsentium iterum prohibemus, ac similiter damnamus, quemadmodum etiam alios omnes et singulos in ejus defensionem, tam scriptos quam typis editos, seu forsitan (quod Deus avertat!) edendos libros seu libellos, eorumque lectionem, descriptionem, retentionem, et usum omnibus, et singulis Christifidelibus sub pœna excommunicationis per contrafacientes ipso facto incurrenda, prohibemus pariter, et interdiciamus.

Præcipimus insuper venerabilibus fratribus, patriarchis, archiepiscopis, episcopis, aliisque locorum ordinariis, nec non hæreticæ pravitatis inquisitoribus, ut contradictores et rebelles quoscunque per censuras et pœnas præfatas, aliaque juris et facti remedia, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, brachii sæcularis auxilio, omnino coerceant et compellant.

Volumus autem, etc.

Nulli ergo omnino hominum, etc.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem anno Incarnationis Dominicæ 1713, vi Idus Septembris, pontificatus nostri anno decimo tertio.

J. card. prodaturus.

(35. Constitutionem sanctissimi domini Nostri Benedicti XIV, incip. *Detestabilem*, qua anno 1752, iv Idus Novembris, damnavit atque prohibuit quinque propositiones duellorum abusu faventes, jam protulimus ad litteram tom. II, in verb. *DUEL-LUM*, quam, ne alibi, dicta repetantur, *vide ibi*.

Decretum autem sac. congregationis Inquisitionis Rom. quo novissime damnatæ sunt quædam theses circa usum opinionis probabilis, allatum est supra verb. *OPINIO PROBABILIS*. *

(36. Qua censura notandus sit, qui propositiones a Pontifice loquente ex cathedra damnatas amplectitur adhuc, ut probabiles seu veras; non omnes in omnibus conveniunt doctores. (37. Quamvis enim omnes communiter conveniant in hoc, quod propositiones damnatæ, ut *hæreticæ*, non possint citra hæresim negari tales, nempe quod sint *hæreticæ et falsæ*, utpote immediate oppositæ doctrinæ fidei essentialiter veræ

ab Ecclesia definitæ: tamen circa propositiones alia censura notatas, nempe quod sint *scandalosæ, temerariæ, erroneæ, seditiosæ, blasphemæ*, et hujusmodi, valde discrepant inter se doctores; Bannes enim quæst. 11, *De fide*, art. 2 in fine; Turrianus, *De fide*, disp. 35, dub. 5, § *Deinde in aliis*; Lugo, *De virtute fidei*, disp. 20, sect. 3, a n. 108, citati a Viva, ad *Proposit. damnat.*, quæst. *Prodroma*, num. 18, et alii putant solum esse errorem aut errori proximum negare, quod aliqua talis propositio mereatur notam, qua inuritur a Sancta Sede, ipse tamen Viva, cit. q. *Prodroma*, ad *Propositiones damnatas*, num. 18, cum Maldero, Coninch. et aliis dicit, quod licet propositio alia censura notata, v. gr. quod sit *scandalosa*, citra hæresim negari non possit, quod sit *scandalosa*, prout ea definitur a Pontifice loquente ex cathedra; nihilominus negare, quod ea sit falsa, in omnium sententia, non continet hæresim, sed solum errorem, cum non definiatur a Sancta Sede immediate ejus falsitas, sed solum per illationem certam descendat falsitas ex eo quod sit *scandalosa*; unde secundum hanc verior sententiam, qui docet et tenet propositionem *scandalosam* non est formaliter et proprie, seu rigorose *hæreticus*, sed solum formaliter, et rigorose *scandalosus*, et sic *temerarius*, qui docet et tenet *temerariam, seditiosam, qui seditiosam*, et similiter de aliis.

(38. * In opere inscripto: *Pontificiarum constitutionum in Bullario Magno et Romano contentarum, et aliunde desumptarum Epitome, et secundum materias dispositio cum Indicibus locupletissimis opera et studio Aloysii Guerra S. T. D., Venetiis 1772*, tom. II, tit. 20, qui est de hæresibus, libris, propositionibus, recensentur constitutiones Romanorum Pontificum et decreta eorum auctoritate edita, a S. Leone I usque ad Clementem XIV, quibus hæreses, propositiones ac libri damnantur. De erroribus autem, qui ab initio duodecimi sæculi post Incarnationem Verbi usque ad annum 1713, in Ecclesia proscripti sunt et notati, pluribus agit Carolus du Plessis d'Argentré in opere cui titulus: *Collectio judiciorum de novis erroribus; Lutetiae Parisiorum 1724*. Theologiæ quoque morali P. Gabrielis Antoine P. Philippus a Carboneano Appendicem addidit: *De damnatis ab Ecclesia propositionibus*, cum opportunis ad earum plerasque adnotationibus et explicationibus ac censuris, monitoque ad Ecclesiæ pastores et confessarios circa eorum vitium ac detestandum peccatum, qui orthodoxas scholas, theologosque catholicos invidioso Bajanismi ac Jansenismi nomine traducunt, et expositione doctrinæ: *De variis hominis ad ultimum finem comparati statibus, De libertate, deque Christi gratia; ubi ea potissimum declarantur, quæ ad explicanda Lutheri, Baii, Jansenii, Quesnellique systemata, atque vindicandas ab omni nota Catholicorum opiniones necessaria videntur. Quod quidem monitum et expositionem in duabus Appendicibus, verb. Gratia ut est donum Dei, ab eodem P.*

Philippo a Carboneano subjectis in Romana Bibliothecæ hujus editione anno 1757 curata, et cæteris quæ eam sunt consecutæ, legere quisque potest. Latius in hoc argumenti genere versati sunt, qui vel omnes et singulas propositiones, quas Romani Pontifices ab anno 1567 ad annum usque 1713 damnarunt, vel aliquas tantum, v. gr. proscriptas ab Alexandro VII, Innocentio XI et Alexandro VIII sive a Clemente XI expendendas refutandasque data opera susceperunt. Ex his illos, quorum mihi opera nunc succurrunt, indicabo. Sunt autem, Dominicus Viva, in *Damnatarum thesium theologica trutinâ*, in qua *Theses ab Alexandro VII, Innocentio XI et Alexandro VIII, necnon Jansenii et Quesnelli ad theologiam trutinam revocantur, ac Michaelis Baii, Michaelis de Molinos aliæque theses superiore sæculo profligatæ in calce operis* (nempe in Appendice ad part. III alterius editionis) recensentur, et nonnullæ discutuntur, Patavii 1709 et Beneventi 1716 qui tamen non sine cautione est legendus: Franciscus Vanrast, cujus Opuscula duo exstant sæpius typis excusa, primum ita inscriptum: *Veritas in medio, seu D. Thomas doctor angelicus propositiones omnes circa theoriam et praxim, rigorem et laxitatem versantes a Bajanis usque ad Quesnellianas 101 inclusive per tutissima et inconcussa, atque ab omni extremo remota dogmata prædamnans: inserta est vita Baii, Jansenii, aliæque gesta historica: accessit responsio brevis ad P. Quesnel.*; alterum hoc titulo: *Historia hæreticorum et hæresum antea inscripta lux fidei, seu D. Thomas doctor angelicus omnium errorum ante vitam, in vita et post vitam ad hæc usque tempora ab incunabulis Ecclesiæ exortorum tenebras e litteris sacris profligans ac prædebellans, cujuslibet sæculi erroribus præfigitur errorum vita historice deducta: accessit singularis dissertatio adversus modernos sectarios*; Ludovicus Vincentius Massius de Casavallibus Valentinus ordinis prædicatorum in opere, quod inscribitur: *Propositionum canonicè damnatarum prædamnatio Augustino Thomistica, sive propositiones a S. Pio V, successoribusque Romanis Pontificibus usque ad præsens proscriptæ, etc., in duos tomos distributa, Valentia apud Josephum Stephanum Dolz 1761*; Pius Thomas Milante, qui Neapoli ex typographia Januarii et Vincentii Mutio annis 1738, et duobus proximis, tomis tribus in 4. *Exercitationes dogmatico-morales in propositiones proscriptas a SS. PP. Alexandro VII, Innocentio XI et Alexandro VIII*, edidit; De La Fontaine cujus est titulus: *SS. D. N. Clementis PP. XI constitutio Unigenitus, Theologice propugnata cum synopsi, auctore Chrystophoro Jacobi Paderbornensi, Romæ typis Jo. M. Salvioni, et Mainardi 1717*; Gregorius Selli in opere, cui titulus: *Propositiones a SS. D. N. Clemente Papa XI damnatæ in Bulla Unigenitus Dei Filius, quas in sententia SS. Ecclesiæ DD. Augustini et Thomæ Aquinatis Apostolici iudicii censura merito confixas fuisse ostendit*

frater Gregorius Selli ord. Præd. S. P. A. magister, Romæ 1718, typographia reverendæ Cameræ Apostolicæ; Fulgentius Bellelli cujus opus inscriptum: Mens Augustini de modo reparationis humanæ naturæ post lapsum, adversus Bajanam et Jansenianam hæresim juxta Apostolicas constitutiones exposita. Pars prima, quæ est refutationis propositionum damnatarum Quesnelli prodromus; pars altera Quesnelli theses consultatas exhibens, Romæ typis Rocchi Bernabo, anno 1737, prodit.

(39. Hinc ad uberiorem notitiam juvat hic recensere præcipua censurarum genera, quibus notari possunt propositiones referentes doctrinam fidei catholicæ et Christianis moribus nocivam seu noxiam, a quibus eadem propositiones denominationem sortiuntur.

(40. *Hæretica* propositio est illa, quæ formaliter opponitur veritati a Deo revelatæ et per Ecclesiam definitæ, seu cujus contradictoria est de fide.

(41. *Sapiens hæresis* est illa, cujus contradictoria non est quidem expresse definita, sed tamen sic communiter recipitur in Ecclesia ac si esset de fide, ideoque præbet iudicium, saltem probabile, judicandi, quod in defensore illius lateat hæresis.

(42. *Suspecta de hæresi* est illa, quæ in rigore grammatico vera esse potest; attamen ex quibusdam circumstantiis personæ, loci et temporis innuere videtur latentem hæresim.

(43. *Hæresi proxima* ea est, quæ est contradictoria illi, quæ vel a plerisque habetur tanquam de fide vel per evidentem consequentiam inferitur ex una de fide et altera indubitata.

(44. *Schismatica* est illa, quæ aperit viam divisioni corporis mystici Christi, id est separat se retrahit Ecclesiam, seu fideles a suo capite, seu Romano Pontifice.

(45. *Judaica* est illa, quæ de Christo sentit cum Judæis, asserens v. gr. Christum seu Messiam nondum advenisse, sed adhuc esse venturum.

(46. *Pagana* est illa, quæ cum paganis plures deos admittit.

(47. *Athea* est illa, quæ cum atheis Deum esse negat.

(48. *Blasphema* est illa, quæ continet injuriam et irreverentiam contra Deum, vel Deiparam, vel sanctos.

(49. *Impia* est illa, qua verus cultus Deo vel Deiparæ, vel sanctis debitus evertitur vel minuitur.

(50. *Erronea* est illa, quæ contradicit conclusioni theologicæ, sive deductæ ex una de fide et altera evidente.

(51. *Errori proxima* est illa, quæ contradicit tali conclusioni, quæ a plerisque, non tamen ab omnibus habetur tanquam theologica.

PROSPECTUS.

SUMMARIUM.

1. Moniales non possunt habere et retinere prospectum in Ecclesia sæcularium seu regularium vi-

(52. *Sapiens errorem vel suspecta erroris* est illa, quæ licet in rigore sermonis non contradicat alicui conclusioni theologicæ, tamen ex circumstantiis personæ, loci et temporis, gravem adjunctam habet erroris suspicionem.

(53. *Scandalosa* est illa, quæ immediate et de se præbet alii occasionem ruinæ spiritualis circa doctrinam morum et fidei.

(54. *Temeraria* positive est illa, quæ contra se habet firmissimas rationes, et gravissimorum doctorum auctoritates, et pro se nullam firmam, et gravem. *Temeraria* negative est illa, quæ nec pro se, nec contra se habet ullam rationem et auctoritatem.

(55. *Seditiosa* est illa, quæ inducit divisionem in populo, seu concitat tumultum contra superiores in Ecclesia vel Republica.

(56. *Male sonans* est illa, quæ abutitur vocibus contra communem sensum fidelium, et licet habeat duos sensus, unum fidei congruum, alterum non congruum; sæpe tamen ab audientibus sumitur in malam partem.

(57. *Piarum aurium offensiva* est illa, quæ nedum male sonat, sed aliquid insuper indignum, seu indecens in materia religionis pronuntiat.

(58. *Laxa* est illa, quæ multum favet conscientie libertati, et in materia morum est nimis licentiosa.

(59. *Simplicium seductiva* est illa, quæ sub specie pietatis vel boni prætextu errorem tegens, apta est simplicium mentes seducere.

(60. *Insana, fabulosa et mendosa* est illa, quæ nec ratione, nec auctoritate constat, neque aliqua verisimilitudine nititur.

(61. *Apocrypha* est illa, cujus auctor incognitus aut incertus est; vel de qua non constat, quod sit canonica vel divina.

(62. *Antiquata* est illa, quæ antiquitus admittebatur tanquam probabilis, quia nondum erat cognitum principium certum; sed jam licet non sit expresse damnata, est tamen impossibilis cum novo decreto Romanæ cathedræ.

(63. *Improbabilis* est illa, quæ nititur motivo fallibili non gravi, sed simpliciter indigno, propter quod fiat assensus.

NOVA ADDITIO.

(64. De variis errorum gradibus, notisque propositionum plura tibi dabunt, Melchior Canus, *De locis theologis*, lib. XII, cap. 8 et seqq.; Petrus Annatus, in *Methodico ad positivam theologiam apparatu*, lib. I, art. 5; cardinalis Gotti, in *Theologia scholastico-dogmatica*, tractatu 1 Isagogico, quæst. 1, dub. 5, § 1 et seqq.; P. Philippus a Carboneano, in Appendice citata: *De propositionibus damnatis*, cap. 2, et alii, a quibus indicandis supersedeo.

rorum. — 2. Injungitur episcopo, ut cryptas, et aditus subterraneos a domibus privatorum ad ecclesias et loca immunia claudere faciat. — 3. Alia ad rem, remissive.